

XLVIII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA HISTORYCZNA

TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA ŚREDNIOWIECZA

ŹRÓDŁO 1.

Dlatego przedstawię resztę czynów znakomitego księcia Polan Mieszka [...]. W czeskiej krainie pojął on za żonę szlachetną siostrę Bolesława Starszego [Bolesława II], która okazała się w rzeczywistości taką, jak brzmiało jej imię. Nazywała się bowiem po słowiańsku Dobrawa, co w języku niemieckim wykłada się: dobra. Owa wyznawczyni Chrystusa, widząc swego małżonka pogrążonego w wielorakich błędach pogaństwa, zastanawiała się usilnie nad tym, w jaki sposób mogła by go pozyskać dla swojej wiary. Starła się go zjednać na wszelkie sposoby, nie dla zaspokojenia trzech żądź tego zepsutego świata, lecz dla korzyści wynikających z owej chwalebnej i przez wszystkich wiernych pożądaney nagrody w życiu przyszłym. **Umyślnie postępowała ona przez jakiś czas zdroźnie, aby później móc długo działać dobrze. Kiedy mianowicie po zawarciu wspomnianego małżeństwa nadszedł okres wielkiego postu i Dobrawa starła się złożyć Bogu dobrowolną ofiarę przez wstrzymywanie się od jedzenia mięsa i umartwianie swego ciała, jej małżonek namawiał ją słodkimi obietnicami do złamania postanowienia.** Ona zaś zgodziła się na to w tym celu, by z kolei móc tym łatwiej zyskać u niego posłuch w innych sprawach. Jedni twierdzą, iż jadła ona mięso w okresie jednego wielkiego postu, inni zaś, że w trzech takich okresach. Pracowała więc nad nawróceniem swego małżonka i wysłuchał jej miłościwy Stwórca.

ŹRÓDŁO 2.

Mieszko objąwszy księstwo, zaczął dawać dowody zdolności umysłu i sił cielesnych, i coraz częściej napastować ludy [sąsiednie] dookoła. Dotychczas jednak w takich pogrążony był błędach pogaństwa, że wedle swego zwyczaju siedmiu żon zażywał. W końcu zażądał w małżeństwo jednej bardzo dobrej chrześcijanki z Czech, imieniem Dąbrowka. Lecz ona odmówiła poślubienia go, jeśli nie zarzuci owego zdroznego obyczaju i nie przyrzeknie zostać chrześcijaninem. Gdy zaś on [na to] przystał, że porzuci zwyczaj pogański i przyjmie sakramenta wiary chrześcijańskiej, pani owa przybyła do Polski z wielkim orszakiem [dostojników] świeckich i duchownych, ale nie pierwszej podzieliła z nim łożę małżeńskie, aż powoli a pilnie zaznajamiając się z obyczajem chrześcijańskim i prawami kościelnymi, wyrzekł się błędów pogaństwa i przeszedł na łono matki-Kościola. Pierwszy więc książę polski, Mieszko dostąpił łaski chrztu za sprawą wiernej żony; [...].

ŹRÓDŁO 3.

Z Siemomysła zaś rodzi się ów sławny Mieszko Ślepy. **W ślepotcie wychowuje się siedem lat. Z końcem roku siódmego zrządzeniem Bożym został oświecony i po odzyskaniu wzroku wykazał przedsiębiorczość ponad wiek.** Atoli niekiedy zdawało się, że jest zaślepiony, pozbawiony światła rozumu, ponieważ z siedmiu nierządnych nałożnicami, które nazywał żonami, miał zwyczaj na przemian spędzać noce. Jednakże po ich oddaleniu związał się małżeństwem z pewną księżniczką imieniem Dobrawka. Dzięki szczęśliwemu związkowi z nią topnieją lody niewiary i dzikie wino naszych pogan przemienia się w szlachetną winorośl. Albowiem ona, szczerze przywiązana do wiary katolickiej, nie pierwszej miała ochotę pójść za mąż, zanimby całe Królestwo Polskie wraz z samym królem nie otrzymało znamienia wiary chrześcijańskiej.

ŹRÓDŁO 4.

Z Bożego zaś zrządzenia w tym czasie rozchorował się Włodzimierz na oczy, i nie widział nic, i trapił się wielce nie wiedząc co uczynić. I posłała do niego carówna, mówiąc: „Jeśli chcesz wyzbyć się choroby tej, to co prędzej ochrzcij się, jeśli nie, to nie pozbędziesz się niemocy tej”. To usłyszawszy, Włodzimierz rzekł: „Jeśli to prawdą będzie, to zaiste wielki jest Bóg chrześcijański”. I kazał ochrzcić siebie. Biskup zaś korsuński z popami carówny, pouczywszy, ochrzcił Włodzimierza. Gdy położył rękę nań, natychmiast przejrzał. Widząc zaś Włodzimierz tak nagłe uzdrowienie, pochwalił Boga, mówiąc: „Dopiero poznałem Boga prawdziwego”. Gdy zaś to widziała drużyna jego, wielu ochrzciło się.

ŹRÓDŁO 5.

„Rocznik kapituły krakowskiej”:

DCCCCLXV Dubrouka ad Meskonem venit (= „965 Dubrowka przybyła do Mieszka”)

DCCCCLXVI Mesco dux Polonie baptizatur (= „966 Mieszko książę Polski został ochrzczony”).

„Rocznik kapituły poznańskiej”:

Anno Domini DCCCCLXV Dambrowka de Bohemia nupsit Mesconi duci Polonie, qui Mesco sequenti anno baptisatus est (= „W roku Pańskim 965 Dąbrówka z Czech została poślubiona księciu Polski Mieszkowi, który w roku kolejnym został ochrzczony”).

PYTANIA I POLECENIA:

1. Wyłuszczone fragmenty **źródła 1** opatrzone komentarzem. **[0-2 pkt]**
2. Wyłuszczone fragmenty **źródła 3** opatrzone komentarzem. **[0-2 pkt]**
3. Wskaż podobieństwa i różnice w relacjach kronikarzy na temat roli Dobrawy w procesie podejmowania przez Mieszka I decyzji o przyjęciu chrztu. **[0-4 pkt]**
4. Odwołując się do **źródeł 3-4**, przedstaw podobieństwa i różnice w opisie przyjęcia chrztu przez Mieszka I i Włodzimierza I. **[0-4 pkt]**
5. Określ wiarygodność powyższych źródeł dla ustalenia chronologii opisywanych wydarzeń. Odpowiedź uzasadnij. **[0-3 pkt]**
6. Na podstawie źródeł i wiedzy pozaźródłowej oceń skutki chrztu Mieszka I dla państwa wczesnopiastowskiego. Uwzględnij skutki polityczne, społeczne, gospodarcze, religijne i kulturowe. **[0-5 pkt]**

XLVIII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA HISTORYCZNA TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA STAROŻYTNA

ŹRÓDŁO 1.

Wszystkie prowincje są w żałobie, narzekają wszystkie wolne ludy, wszystkie nawet postronne królestwa wyrzucają nam naszą chciwość i bezprawia. Nie ma już żadnego miejsca w obrębie oceanu, tak odległego i nieznanego, dokąd by samowola i niesprawiedliwość naszych urzędników w tych czasach się nie przedarła. **Nie może już naród rzymski bronić się dalej, nie mówię przeciw gwałtowi i sile oręża, ale przeciw skargom, łzom i narzekaniom narodów.**

ŹRÓDŁO 2.

Koniec Nerona, w pierwszym porywie radości uważany za szczęście, wywołał różne poruszenia umysłów nie tylko w stolicy - u senatorów, ludu albo miejskiego żołnierza - lecz także wśród wszystkich legionów i ich dowódców; **albowiem ujawniła się tajemnica panowania, że można gdzie indziej niż w Rzymie zostać cesarzem.** Bądź co bądź senatorowie byli uradowani, zaznaczając od razu śmieiej swą niezależność w stosunku do nowego przecie i nieobecnego cesarza; przedniejsi rycerze odczuwali prawie równą senatorom radość; zdrowa część ludu związana z interesami wielkich domów tudzież klienci i wyzwolenicy skazanych i wygnańców krzepili się nadzieją; niski motłoch przywykły do cyrków i teatrów, a razem z nim wyrzutki spośród niewolników lub ci, którzy nadszarpnąwszy swe mienie, utrzymywali się kosztem czci Nerona, byli smutni i chciwi nowin.

ŹRÓDŁO 3.

W ten sposób postępując naraził się wszystkim stanom, szczególnie gwałtowną niechęć ku sobie wywołał wśród żołnierstwa. Oto chociaż żołnierzom składającym w czasie nieobecności Galby przysięgę wierności na ręce starszyny wojskowej obiecano większą niż zwykle daninę pieniężną, Galba tej obietnicy nie uznał. **Potem nieraz powtarzał chępliwie, że «on ma zwyczaj żołnierzy werbować, a nie kupować».** Tymi słowami rozdrażnił wszystkie wojska w całym państwie. (...) Lecz najwięcej szemrali żołnierze wojska Górnej Germanii, czując się zdradliwie pozbawieni nagród za gorliwą pomoc, jaką mu okazali w walce przeciw Galom i Windeksowi.

PYTANIA i POLECENIA:

1. Podaj, kiedy miała miejsce sytuacja opisana w **źródłach 2 i 3** [0-1 pkt]
2. Wyjaśnij, do jakich elementów i zjawisk ówczesnej rzeczywistości odnosi się **źródło 1** [0-4 pkt]
3. Wyjaśnij, jakie wydarzenia kryją się za sformułowaniem wytłuszczonym w **źródle 2** [0-2 pkt]
4. Wyjaśnij czym były spowodowane wymienione w **źródle 2** różnice w postawach poszczególnych grup społecznych. [0-4 pkt]
5. Określ, do jakich wydarzeń i zjawisk odwołuje się autor wypowiedzi wytłuszczonej w **źródle 3** [0-3 pkt]
6. Na podstawie źródeł i wiedzy pozaźródłowej przedstaw sposób funkcjonowania aparatu władzy w okresie, którego dotyczą **źródła 1, 2 i 3.** [0-5 pkt]

XLVIII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA HISTORYCZNA TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA NOWOŻYTNA

ŹRÓDŁO 1.

Kondycyje wszystkie przez posły nasze imieniem naszym podane y umocnione, wypełnić wszystkie powinni będziemy, i słowem naszym przyrzekamy to wszystko, i co by jednokolwiek jeszcze wolności praw swych Stany Koronne obojga narodu Nam przy koronacyji podali, przyjmujemy, i przyjąć mamy, poprzysiąc, utwierdzić, i na potomne czasy mocno trzymać, wypełniać powinni jesteśmy, i obiecujemy, pod wiarą y przysięgą naszą, słowem naszym przyrzekamy, utwierdzamy, na wieczne czasy. **A jeślibyśmy (czego Boże uchowaj) co przeciw prawom, wolnościom, artykułom, kondycjom wykroczyli, albo czego nie wypełnili: tedy obywatele koronne obojga narodu, od posłuszeństwa i wiary Nam powinnej, wolne czyniemy.**

ŹRÓDŁO 2.

Uważamy następujące prawdy za oczywiste: że wszyscy ludzie stworzeni są równymi, że Stwórca obdarzył ich pewnymi nienaruszalnymi prawami, że w skład tych praw wchodzi prawo do życia, wolność i dążenia do szczęścia.

Że celem zabezpieczenia tych praw wyłonione zostały wśród ludzi rządy, których sprawiedliwa władza wywodzi się ze zgody rządzonych.

Że jeżeli kiedykolwiek jakakolwiek forma rządu uniemożliwiałaby osiągnięcie tych celów, to naród ma prawo taki rząd zmienić lub obalić i powołać nowy, którego podwalinami będą takie zasady i taka organizacja władzy, jakie wydadzą się narodowi najbardziej sprzyjające dla ich szczęścia i bezpieczeństwa.

ŹRÓDŁO 3.

[...] Sądząc, że nieznajomość, zapomnienie albo pogarda dla praw człowieka stanowią jedyne przyczyny nieszczęść społecznych i upadku rządów, postanowili ułożyć w uroczystej Deklaracji naturalne nieodłączne i święte prawa człowieka, a to w tym celu, aby Deklaracja ta przypominała bezustannie wszystkim członkom ciała społecznego prawa ich i obowiązki; [...]

I. Ludzie rodzą się i pozostają swobodni i równi we wzglądzie praw. Różnice społeczne mogą być oparte tylko na pożytku powszechnym.

II. Celem każdego związku politycznego jest zachowanie naturalnych i niezbywalnych praw człowieka. Prawa te są następujące: wolność, własność, bezpieczeństwo i opór przeciwko uciskowi.

III. Zasada całkowitej władzy zwierzchniczej spoczywa w narodzie. Żadne urządzenie, żadna osoba nie może wykonywać władzy, nie pochodzącej w prostym stosunku od narodu. [...]

XII. Gwarancja praw człowieka i obywatela wymaga siły publicznej i w ten sposób siła ta ustanowiona jest dla szczęścia wszystkich, a nie dla osobistej wygody tych, komu jest poruczona.

PYTANIA i POLECENIA:

1. Podaj nazwę i rok powstania dokumentu cytowanego w **źródle 1**. [0-1 pkt]
2. Porównaj okoliczności wydania dokumentów cytowanych w **źródłach 1, 2 i 3**. [0-3 pkt]
3. Wytłuszczony fragment **źródła 1** opatrz komentarzem. [0-4 pkt]
4. Wytłuszczony fragment **źródła 3** opatrz komentarzem. [0-4 pkt]
5. Wskaż źródła, które odwołują się do zasady suwerenności narodu. Uzasadnij odpowiedź. [0-4 pkt]
6. Na podstawie źródeł i wiedzy pozaźródłowej przedstaw bezpośrednie konsekwencje powstania dokumentów cytowanych w **źródłach 2 i 3**. [0-4 pkt]

XLVIII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA HISTORYCZNA TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA XIX WIEKU

ŹRÓDŁO 1.



Anton von Werner, Kongres w Berlinie w 1878 roku, 1881, olej na płótnie, ratusz w Berlinie, domena publiczna

ŹRÓDŁO 2.

Fragment A

Jeżeli mówię, że musimy stale dążyć, by być przygotowanymi na wszystkie ewentualności, tym samym roszczę sobie prawo do tego, że musimy czynić jeszcze większe wysiłki od innych mocarstw, a to z powodu naszego położenia geograficznego. Znajdujemy się pośrodku Europy. Mamy co najmniej trzy fronty, na których możemy być napadnięci. Francja ma tylko swą wschodnią granicę; Rosja tylko swą zachodnią granicę, która może być zaatakowana. Poza tym, bardziej niż każdy inny naród, jesteśmy wystawieni na niebezpieczeństwo koalicji [przeciwko Niemcom], a to z powodu naszego położenia geograficznego, słabego dotychczas związku wewnętrznego narodu niemieckiego, jak i ze względu na tendencje rozwojowe dziejów świata.

Fragment B

Jeżeli nie chcemy dopuścić do osamotnienia, które w naszej dającej się zaatakować pozycji dla Niemiec jest specjalnie niebezpieczne, musimy wówczas oprzeć się o pewnego przyjaciela. Otóż mamy, przez wspólność interesów, na mocy tego układu, który został Wam [członkom parlamentu berlińskiego] przedłożony, dwóch godnych zaufania przyjaciół [...]. W umiłowaniu pokoju łączą nas z naszymi sojusznikami nie tylko nastroje i przyjaźni, ale najistotniejsze interesy równowagi europejskiej i naszej własnej przyszłości. I dlatego wierzę, że zaaprobowanie polityki J.C.M. Cesarza, który zawarł był ogłoszony teraz sojusz, aczkolwiek możliwość wywołania wojny została przez to zwiększona. [...] Nie wierzę w żadne natychmiastowe naruszenie pokoju [...] i proszę, ażebyście przedstawiony Wam projekt prawa [w sprawie zbrojeń] traktowali niezależnie od tej myśli i tej obawy, a tylko jako przygotowanie do zastosowania olbrzymiej siły, jaką Bóg umieścił w narodzie niemieckim, na wypadek, jeśli siły tej będziemy potrzebowali; jeżeli jej potrzebować nie będziemy — nie będziemy jej powoływać. [...] **My, Niemcy, boimy się tylko Boga, poza tym nikogo na świecie; i już przez samą bojaźń Boga milujemy pokój i zabiegamy o jego utrzymanie.**

PYTANIA i POLECENIA:

1. Na podstawie **źródła 1** sformułuj wniosek dotyczący statusu Niemiec w Europie w II poł. XIX w. [0-2 pkt]
2. Jakie niebezpieczeństwa zagrażające zjednoczonym Niemcom wymienia autor wypowiedzi cytowanej w **źródle 2 – fragment A**. [0-3 pkt]
3. Podaj nazwę, rok powstania oraz państwa-sygnatariuszy układu, o którym mowa w **źródle 2 – fragment B**. [0-3 pkt]
4. Wyjaśnij, o jakich „wspólnych interesach” jest mowa w **źródle 2 – fragment B**. [0-3 pkt]
5. Wytluszczony fragment w **źródle 2 – fragment B** opatrz komentarzem. [0-4 pkt]
6. Na podstawie źródeł i wiedzy pozaźródłowej oceń znaczenie układu, o którym mowa w **źródle 2 – fragment B** dla porządku politycznego w Europie w II poł. XIX w. [0-5 pkt]

XLVIII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA HISTORYCZNA TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA XX WIEKU

ŹRÓDŁO 1.

Artykuł I

Obie układające się strony oświadczają, że stan wojny pomiędzy niemi ustaje.

Artykuł II

Obie układające się strony, zgodnie z zasadą stanowienia narodów o sobie, uznają niepodległość Ukrainy i Białorusi oraz zgadzają się i postanawiają, że wschodnią granicę [...] stanowi linia [...] wzdłuż rzeki Dźwiny [...] dalej wzdłuż rzeki Zbrucza (Zbrucz) do jej ujścia do rzeki Dniestru (Dniestr) [...] W miejscowościach, leżących na samej linii granicznej, o ile w Traktacie niniejszym nie zaznaczono ich przynależności do tej lub innej strony, istniejące obecnie władze administracyjne i graniczne pozostają nadal aż do przeprowadzenia granicy na miejscu i określenia tych miejscowości przez Mieszaną Komisję Graniczną; [...].

Artykuł V

Obie układają się strony zapewnią sobie nawzajem całkowite poszanowanie suwerenności państwowej i powstrzymanie się od jakiegokolwiek mieszania się do wewnętrznych spraw drugiej strony, w szczególności do agitacji, propagandy i wszelkiego rodzaju interwencji lub od ich popierania.

Obie układają się strony zobowiązują się nie tworzyć i nie popierać organizacyj mających na celu walkę zbrojną z drugą układającą się stroną, bądź czyniących zamach na jej integralność terytorialną, bądź przygotowujących obalenie jej ustroju państwowego lub społecznego drogą gwałtu, jak również organizacyj przypisujących sobie rolę rządu strony drugiej lub części jej terytorium. [...]

ŹRÓDŁO 2.

Art. I. Rząd Rzeszy Niemieckiej i rząd ZSRR ustalają jako granicę pomiędzy ich obustronnymi interesami państwowymi na terytorium byłego państwa polskiego linię, oznaczoną na załączonej mapie i bardziej dokładnie opisaną w dodatkowym protokole, jaki zostanie podpisany.

Art. II. Obie strony uznają ustaloną w art. I granicę ich obustronnych interesów państwowych za ostateczną i odrzucają wszelką interwencję mocarstw trzecich co do tej decyzji.

Art. III. Niezbędnej przebudowy ustroju państwowego na terytorium na zachód od linii wskazanej w art. I dokona rząd niemiecki, na terytorium na wschód od tej linii – rząd ZSRR.

Art. IV. Rząd Rzeszy Niemieckiej i rząd ZSRR uważają wyżej wspomnianą przebudowę jako mocny fundament dla dalszego rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy ich narodami.

Art. V. Traktat powyższy podlega ratyfikacji. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych powinna nastąpić możliwie szybko w Berlinie. Traktat wchodzi w życie z chwilą jego podpisania”.

ŹRÓDŁO 3.

Rządy podpisane na niniejszym, przyłączywszy się do wspólnego programu celów i zasad, zawartych w łącznej deklaracji Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki i Premiera Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, [...], znanej pod nazwą Karty Atlantyckiej;

W przekonaniu, że zupełne zwycięstwo nad ich wrogami jest rzeczą zasadniczą dla obrony życia, wolności, niepodległości i swobody religijnej oraz dla zachowania praw człowieka i sprawiedliwości w ich własnych jak również w innych krajach, oraz, że są one obecnie uwikłane we wspólną walkę przeciwko dzikim i brutalnym siłom, które dążą do ujarznienia świata, oświadczają,

1. Każdy rząd zobowiązuje się do użycia pełni swych zasobów wojskowych i gospodarczych przeciwko tym uczestnikom paktu trójstronnego i ich wspólnikom, z którymi rząd ten pozostaje na stopie wojennej.

2. Każdy rząd zobowiązuje się współdziałać z rządami, które podpisały niniejszą deklarację i nie zawierać z wrogiem odrębnego zawieszenia broni lub pokoju.

Do powyższej deklaracji mogą przystąpić inne narody, które już udzielają, albo mogłyby (w przyszłości) udzielić pomocy istotnej i przyczynić się do zwycięstwa w walce z hitleryzmem”.

PYTANIA i POLECENIA

1. Podaj nazwę oraz dokładną datę podpisania dokumentów cytowanych w **źródłach 1 i 2.** [0-2 pkt]
2. Opatrz komentarzem wytłuszczony fragment **źródła 1.** [0-4 pkt]
3. Porównaj okoliczności poprzedzające podpisanie dokumentów cytowanych w **źródłach 1 i 2.** [0-4 pkt]
4. Porównaj sposób ustanowienia granicy przedstawiony w **źródłach 1 i 2.** [0-3 pkt]
5. Uzasadnij, że dokument cytowany w **źródle 3.** powstał później niż dokument cytowany w **źródle 2.** [0-2 pkt]
6. Na podstawie źródła i wiedzy pozaźródłowej wyjaśnij, jakie cele przyświecały państwom podpisującym deklarację cytowaną w **źródle 3.** [0-5 pkt]

XLVIII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA HISTORYCZNA

TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA PARLAMENTARYZMU

ŹRÓDŁO 1.

3. **Głos wolny najpierwszym jest fundamentem i wsparciem wolności naszych**, tak przestrzegać będą j.w. posłowie nasi, aby w najmniejszym punkcie na przyszłym sejmie nie był naruszony, i owszem, dopraszać się będą, aby dawniejsze konstytucyje ubezpieczające głos wolny reasumowane były. [...]

5. Głośnie i jawne w całej Europie teraźniejszej wojny przez czas nie miały przeciągi, a o granice nasze tykające i przez przechody wojsk cudzych każdemu z nas są w konsyderacyi. Które pretensyje między sobą wojujące do traktatu skłaniać się mogą, więc do konferencyi z postronnymi monarchami komisya naznaczona być powinna. [...] oraz aby ciż j.w. komisarze dopomnieli się nagrody poczynionych szkód i krzywd przez przechodzące wojska cudze obywatelom kraju naszego. [...]

12. Moneta nowa, w kraj nasz wprowadzona, jako summum damnum [wielką szkodę] ojczyzny naszej przynosi, tak j.w. posłowie domówią się, aby j.w. podskarbiowie koronny i litewski dent rationem [odpowiedzieli] za dopuszczenie wprowadzenia onejże i aby stany R.P. wynaleźli sposoby lub do odwrócenia jej, lub do postanowienia jaka by była sprawiedliwa z niej quantitas [liczba]. [...]

15. Instabunt [Domagać się będą] w. ichm. posłowie, aby indygenaty i nobilitacyje wszelkie non admittantur [nie były dopuszczane]. [...]

27. Interes Akademii Krakowskiej i Zamojskiej z oo. jezuitami lwowskimi zachodzący j.w. posłowie nasi ad discussionem [pod dyskusję] stanów R.P. przełożą. [...]

ŹRÓDŁO 2.

Sejm, czyli Stany Zgromadzone, na dwie izby dzielić się będą, na Izbę Poselską i na Izbę Senatorską pod prezydencyją Króla.

Izba Poselska, jako wyobrażenie i skład wszechwładztwa narodowego, będzie Świątynią Prawodawstwa, przeto w Izbie Poselskiej najpierwej decydowane będą wszystkie projekta. [...]

Sejm zawsze gotowym będzie: prawodawczy i ordynaryjny rozpoczynać się ma co dwa lata; trwać zaś będzie podług opisu prawa [...]. Gotowy w potrzebach nagłych zwołany, stanowić ma o tej tylko materyi, do której zwołanym będzie lub o potrzebie, po czasie zwołania przypadłej. [...]

Prawo o *sejmikach*, na teraźniejszym sejmie ustanowione, jako najistotniejszą zasadę wolności obywatelskiej, uroczyscie zabezpieczamy.

Jako zaś prawodawstwo sprawowane być nie może przez wszystkich i Naród wyręcza się w tej mierze przez *Reprezentantów*, czyli posłów swoich, dobrowolnie wybranych; przeto stanowimy iż posłowie na sejmikach obrani, w prawodawstwie i ogólnych narodu potrzebach, podług niniejszej konstytucyi uważani być mają jako *Reprezentanci całego narodu*, będąc składem ufności powszechnej.

Wszystko i wszędzie większością głosów decydowane być powinno. [...]

ŹRÓDŁO 3.

Działo się dnia 31 maja r. P. [...]

Limita [...].

Gdy terazniejsze okoliczności przeciwne najszczerzym usiłowaniom, nie pozwalają nam ukończyć, tak rychło dzieła [...] naszego, jakośmy sobie uchwałą [...] zamierzeli, gdy [...] dwoistym wyborem [...] upoważnionemu, pod węzłem [...] zostającemu i od całego narodu za swe dzieła na sejmikach uwielbionemu jest zadana nieprawość przez pismo od ministra [...] na dniu 18 maja [...] roku podane, którym wtargnienie do państw R.P. wojska [...] zapowiedział, o jakimś spisku, nie wiedzieć gdzie, kiedy i przez kogo sporządzonym i uknowanym, doniósł, gdy nadto w tymże piśmie wyrażona jest nadzieja, że wszystkie kroki zbawienne [...] poprawione być mają przez zgromadzenie nowego [...].

Z tych więc tak ważnych przyczyn [...] i konfederacją niniejszą [...], z ciągłą cnotą i doświadczonym obywatelstwem obrady nasze kierującymi w podwojonym składzie [...] prorogujemy do ukończenia wojny. [...]

PYTANIA I POLECENIA:

1. Uzasadnij, że **źródło 1** jest fragmentem instrukcji sejmikowej. W odpowiedzi odwołaj się do treści źródła.
[0-3 pkt]
2. Wytłuszczony fragment w **źródle 1** opatrz komentarzem. **[0-4 pkt]**
3. Podaj nazwę i rok powstania aktów cytowanych w **źródłach 2 i 3**. **[0-2 pkt]**
4. Wytłuszczony fragment w **źródle 2** opatrz komentarzem. **[0-2 pkt]**
5. Wyjaśnij, na czym polegała zmiana roli posła sejmowego wprowadzona w regulacji cytowanej w **źródle 2**.
[0-4 pkt]
6. Na podstawie źródła i wiedzy pozaźródłowej wyjaśnij przyczyny i znaczenie podjęcia decyzji wymienionej w **źródle 3**. **[0-5 pkt]**